





Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
508 J 65 [1]





Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
508 J 65 [1]



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
508 J 65 [1]



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
508 J 65 [1]

ORATIO
FUNEBRIS,

Recitata in Exsequiis

Amplissimi & Gravissimi Viri,

ULRICI HUBER,

Supremæ Frisiorum Curiaë Ex-Senatoris; Juris-
Consulti Eruditissimi ac Celeberrimi:

A

CAMPEGIO VITRINGA,

SS. Th. & Hist. Sacr. Professore.

A. D. XIII. Kal. Dec. Anni MDCCCXCIV.



FRANQUERÆ,

Apud LEONARDUM STRICKIUM,

M D C C.

ORATIO
FURNIBUS

Relecta in Brasiliis

UERGILHUBER
Carmen ad Augustum in Oratione

CAMPESIO VITRINO
A. D. MDCCLXXII



FRANCO
LEONARDUM STRICKIUM
M D C C



QUæ subfit cauffa, Audd. quod hoc ex Suggesto pullatus extra ordinem prodeat Orator; quod hoc in Templo, aliàs suaviffimis refonante concentibus, ac lætantium jubilis atque adfpectibus illustrato, mœfti nunc & defixi videantur vultus, fubmiffæ vocis audiantur murmura, triftes canantur nœniæ: Vestrûm nemo ignorat. **ULRICUS HUBERUS**, Jureconfultorum noſtri temporis omnium Judicio maximus, præcipuum Ordinis Profefforii hujusque Academiæ decus; Ornamentum Friſiæ Gentis; ipſius quoque Eccleſiæ, quod rarum eſt de Jureconfulto prædicari, lumen; Florentiffimæ denique Familiæ fuæ columnen; Academiæ, Patriæ, Eccleſiæ, Familiæ fuæ, acerbo atque inopinato fato ereptus eſt. Exceſſit enim verò in ipſo vitæ robore & vigore, ætati ingraveſcenti hætenus probè conſtante; in ipſis Anni Academiici auſpiciis; vacivâ Antecceſſoris ſtatione nondum ſuppletâ; dum ipſe, ſummo flagrans deſiderio juvandæ Juventutis æmulæ, in eo erat, ut ſummâ diligentia & duplicatis laboribus ad exemplum anni ſuperioris hunc defectum penſaret. Quin immo exceſſit (advortite animum, Audd., ad arcana Divinæ Providentiæ moderamina!) quando tantum non magnam voti ſui partem de dilectiffimo Filio *Zachariâ*, meritiffimo Viro, ad Juris Profeſſionem vocato, adſecutus erat; & antequam tamen ex illâ vocatione fructum partiendorum cum ipſo laborum, mente verbisque sæpè præceptum, & ex fructu illo ſolidum gaudium, percipere potuit. Hujus Viri, quanti autem Viri! funus ad ipſum ſepulturæ locum frequentiore comitatu proſequuti ſumus. Hujus Viri Ampliffimi exuvias modò terræ mandavimus matri, ab illâ devorandas uſque ad glorioſam Chriſti Jeſu apparitionem. O caſum verè luctuofum & intempeſtivum, ſiquis unquam aliàs huic Athenæo accidit! O uberem luctus & lachrymarum materiam! O vanas mortalium ſpes & inſtabiles rerum mundanarum vices! Nullum mihi hic adefſe ſcio Virum cordatum, cui Patriæ & Academiæ ſalus curæ fit; nullum hujus Almæ Doctorem, nullum Civem; nullum literarum & eruditionis, nullum veritatis & pietatis cultorem, quem ex tam gravi vulnere dolor animi ac perturbatio non dejece- rit: immo nullum certus ſum mihi hic hominem adfore, ſi bellum non gerat

A 2

cum

cum humanitate, qui duro hoc atque inexpectato fato majorem in modum non afficeretur, modò *o Mangetius* dignum Virtutibus meritisque suis Præconem inveniret. Et utinam sanè hoc saltem communi omnium dolori levamen accederet, ut hæc iusta Defuncti manibus ritè persolverentur! Sed etsi illud, Audd., de more Academiæ sit, ut qui publico in iis functi sunt docendi munere post excessum parentali oratione celebrentur: quis tamen nostrum præsumat, se dotes laboreque Amplissimi illius Viri, cujus excessum lugemus, eâ sermone, gravitate, & prudentiâ prosequuturum, quam rara illius merita, spectatissima hæc concio, & plura quæ in rem præsentem veniunt alia, hoc temporis articulo exigunt? Ego equidem tam vividâ tangor conscientiam tenuitatis ingenii mei meæque in dicendo infantiam; & tam præclare sentio de Eruditione & Virtutibus Defuncti, ut ad hoc officium pro dignitate Personæ & rerum aliarum merito præstandum me ineptum censeam. Ut HUBERUS per donum Divinæ mentis supra cæterorum mortalium conditionem longè evectus fuit: sic nil parvum & humili modo, nil vulgare, aut, si cum Poëta loqui fas est, mortale, in illius funere dicendum. Quin ut Livius in Ciceronis laudes persequendas Cicerone laudatore opus fuisse scripsit; sic ego ad imaginem HUBERI condignâ oratione depingendam, ipso Huberi ingenio, ipso Huberi stylo, opus esse dixerim. Quis præterea à Theologo, præcellentissimi Jureconsulti eruditionem prædicaturo, aliud expectet, quam ut illius laudes ingenii atque orationis suæ culpâ deterat? Et si fortassis *o Mangetius* ingenium, virtutes, & mores, per intemperatam non exigui temporis consuetudinem & non interruptum infucatæ amicitie commercium mihi clarius quam ulli Cll. Collegarum meorum alii perspecta detectaque sint, (quod non est, cur inficer aut dissimulem:) ipsa tamen hæc jucundi illius commercii recordatio, nunc cum acerbi conjuncta sensu doloris, facit, ut hic magis hæream, quam quilibet Ordinis mei Virorum alius. Cum enim HUBERUS omnibus quidem flebilis occiderit, sed nulli ob arctam, quæ inter nos intercessit, amicitiam flebilior, quam mihi: quis miretur, mentem, si quis illi aliàs vigor inest, si quâ polleat acie, subitaneo hoc mœrore percussam ac veluti obtusam, sibi vix constare ad amplam dicendorum materiam in ordinem digerendam, & digestam ornatis aptandam loquendi modis? Et si omninò ratio sibi quomodocunque constet in digerendâ, quâ spondeam constantiam animi in enunciandâ, & Linguam, resuscitato per orationem affectu, officium non negaturam? Quando tamen hæc iusta parentandi, tum ob pervulgatum politiorum Gentium hujusque Athenæi morem, tum ob singularia Defuncti in rem literariam & hanc præcipuè Academiæ merita, ab aliquo Ordinis mei Viro facienda erant; & spectatissima *o Mangetius* Familia, consentiente Senatu Academico, hoc Legis & Humanitatis officium à me cum benevolâ sui affectus significatione expetiit; & præterea ipsa suadebat, imo jubebat pietas, ut Amicus Amico, Frisius Frisio, ultimum hoc amoris honorisque symbolum rogatus non negarem: hanc in me provinciam lubens volensque suscepi; sic mecum reputans, præstare, ut, de honoratissimi mei Amici Virtutibus qualitercunque dicendo & magna modis tenuando parvis, reverentiæ erga ejus manes & observantiæ, quâ ducor erga ejus

Fami-

Familiam, ut par est, satisficiam, quam ut, violatis pietatis honestatisque legibus, turpiter fileam. Nec dissimulabo, Audd. me partem quoque aliquam hujus meae fiduciae in Vestri posuisse iudicii aequitate. Cum enim aliam a meae professionis hominibus non soletis expectare orationes ad artem numerumque compositas; tum dabitur aliquid scio hoc in casu tam iustissimo mœrori meo, quam studiorum nostrorum diversitati, ut si Theologus Jureconsulti merita meis non exaequem dictis, ad illum tamen modulum ea severè non sitis exacturi. Adeste igitur mihi ad clepsydram hujus intervallum æquis animis auribusque: Tu imprimis, Benigne Deus, præsta dicenti gratiam viresque necessarias, & quæ ab ipso mente concepta est dicendi materia, per Spiritum tuum converte in utilitatem atque salutem Auditorum.

Ortum Amplissimo Viro, ULRICO HUBERO, dedit hæc ipsa Frisia, in qua sumus ac versamur; mea etiam, ob natalium communionem & Patriæ caritatem, Frisia; hoc tempore cultissimus ager, pratorum amœnitate & pecudum fegetumque proventu cum optimis quibusque Orbis terrarum regionibus comparandus. Ut autem ingenia Populorum passim plurimum trahunt tam de cœlesti aurâ, quâ vescuntur, quam de solo in quo eduntur, quippe quæ opinio à mundi ortu omnium fere Gentium firmata est consensu: sic nemo mihi miretur, velim, ipsam hanc Frisiam nostram cum olim tum ab eo potissimum tempore, quo puriore Evangelii luce illustrari cœpit, enutrisse Gentem, quæ, probè exulta & asperioribus formata studiis, nobilitate indolis & præstantiâ munerum dotiumque naturæ nulli fortè alii politiori orbis terrarum populo cedat. Ne mihi, quæso, invidiam constet oratio, Audd. quod Frisius hæc & majora alia de Frisiis prædicem. Ut enim mihi convenit de me modestè sentire, quod facio; sic nihil vetat meam de Gentis meae ingenio existimationem, suo loco, occasione neutiquam adfectatâ, prodere. Ex Tacito intellexistis, Ornatissimi Juvenes, à Romanis olim in Frisiis agnitam celebratamque esse animi magnitudinem singularem, fortitudinem, & studium libertatis: quibus virtutibus ubi accedit moderamen exercitiæ rationis, nihil impervium est. Sed cum Frisii sæpè à Romanorum Præsidibus improbè exagitarentur, & indolis eorum ferocia interea nullo ingenii cultu mitesceret, nullâ subigeretur disciplinâ; non rarè factum, ut solutis libidinis repagulis illa libertas ingenii in licentiam & feritatem degeneraverit. Quo tempore Carolus Martellus, & ejusdem tam Filius Pipinus, quam nepos Carolus ille verè Magnus, & Gloriosus Imperator, Frisios ad puriorem Dei Cultum perducere laborabant: damnant Historiæ in Frisiis pravi vetusti tenacitatem, magnamque animi obstinationem ac pertinaciam. Nec tanto tamen jure, quantâ cum specie. Etiam si enim celebres illos Anglo-Saxones, Egbertum, Willibrordum, Switbertum, imo ipsum quoque Winfridum sive Bonifacium cum Adventino, quicquid alii obtrectent, sincero pietatis studio Frisii meis ad Christum convertendis incubuisse facillè admittam: non miror tamen magnoperè, (etsi non excusam penitus;) Majores nostros in Christo cum tot fabulis & superstitionibus recipiendo, quot pura Evangelii veritas circa illa tempora adulterabatur, segniores fuisse. Et quid Frisios hic culpamus, cum Germani, cum Saxones, & quos Visurgis & Albis allunt Populi, hic Frisiis nihilo se præbue-

rint faciliores; non tam fortè abhorrentes à jugo Christi, quam ab imperio Francorum Regum, quod libertati suæ adversum Septentrionales illi Populi per Novæ Religionis Sacra promoveri suspicabantur. Sed missa facio antiquiora illa secula, quorum non nisi mutilam habemus historiam. Tales amo Frisios meos, quales illos ipse hoc tempore in nobilioribus meæ Gentis Viris colo; honesti justique studiosissimos, rationis & tani amicos judicii, sententiis animi constantes, magnanimos, fortes, verecundos, servire suprâ modum atque adulari nescios, nec scientiarum artiumque præclararum non capaces. Dicere enim quid vetat, ex Frisiis nostris impatientiâ laboris magis quam inopiâ facultatis pauciores ad illam in literis gloriam pervenire, quam Zuichemi, Hopperi, Gellii, Gemmæ, Poppæ fratres, Tejaræ, Ratalleri, Schotani, Amamæ, Winsেমii, aliique plures, ingenii excellentiâ industriâque tum sibi tum Universitæ Genti nostræ pepererunt. ut Groningano agro sua ornamenta, Rudolphum Agricolum, & Johannem Wesselum, & Gretano Ubbonem Emmium, præclarum Orientalis Frisix decus, relinquam. Quæ tamen in meæ honorem Gentis verecundè dicta ita à Vobis accipi nolim, Audd. ac si necesse admodum habuerim HUBERIANI commemorationem decoris à natali solo, illi non modò cum bonis, sed & malis multis communi, repetere, & quorundam Gentilium nostrorum singularia merita in ejus referre laudes. Verè enim HUBERO plus debet Frisia ob celebritatem eruditionis & sapientiæ ejus, quam ipsa illi contulit per natales; tantumque abest, ut ex aliorum spoliis illi nectenda sit corona, ut contrâ Principes Gentis nostræ Viros ipse illustrare possit, & cum triariis, Zuichemo & Hoppero, comparari debeat. Sed utile ducebam animos vestros per hæc auspicia parare mihi conciliare, ut quæ mihi de Virtutibus hujus Viri dicenda sunt tanto æquius reciperetis; tum etiam, ut si quæ ex merito in laudes ejus Vobis prædicare videar, ne indignaremini, hunc Virum aërem bibisse Frisiacum, quando eum cum tot aliis præclaris Viris communem habuit. In Frisiis autem hæc gloria debetur Doccumo, quod HUBERO nutricem subministraverit, olim quidem mercaturâ & Amplissimi Senatus, cui summa rei maritimæ cura demandata est; sede florenti. Nec indigna Doccumum hoc honore, Audd. si HUBERUM in Frisiâ nasci oporteret. Utique quo tempore Frisia nostra ferè tota immersa erat cimmeriis ignorantix atque idololatriæ paganæ tenebris, & Occidentales hujus Frisix nostræ incolæ Regibus propinquiores & addictiores salutarem Evangelii doctrinam superbè repellebant, Orientalis hic Frisix nostræ Tractus, ipse, inquam, hic Ager Doccumanus, portam reclusit Evangelio, & nuncios æternæ pacis salutisque per Christum obtinendæ, admisit. Hic Ager Bonifacium aliosque, sive jam Ecclesiæ sive Pontificum Romanorum Apostolos, excepit, qui hic doctrinâ, & miraculis quoque, ut fertur, claruerunt; quin ipso sanguine veritatem prædicationis suæ obfignarunt. Tu nobis, Ager Doccumane, jam olim dedisti celeberrimum illum sanctissimumque Ludgerum, Gregorii Trajectensis Rhenani Episcopi discipulum, Virum admirandi in rem Christianum studii, qui doctrinam pietatemque suam tam Carolo Magno, quam Præceptoris sive Comiti ejus Alcuino, eruditissimo illius temporis Viro, singularem in modum probavit, &

Doc-

Doccumani suis convertendis non exiguam impendit operam. Imo Tibi debemus Gemmam Frisiæ decus, mathematicam scientiâ suo tempore clarissimum; ne nunc alios memorem. Lumen ibi solis primò adspexit à ΜΑΡΤΙΩΝ, tertio Idus Martias, Anno Seculi xxxvi. honestis & se dignis ortus natalibus, qui si Patrem respiciatis ex Frisiis, si Avum, ex Helvetiis repetendi sunt. Patrem enim habuit Spectatissimum Virum, ZACHARIAM HUBER, Patronum caussarum literatum & solertem, mox functurum notabili Munere Dicafterii Dອງriæ Occidentalis à Secretis, & ex eadem illâ Diœcesi ad Amplissima Patriæ Comitia sæpius Delegandum; ob dexteritatem prudentiamque suam magnâ apud Prætorem illius Præfecturæ, potentem illo tempore inter Patriæ meæ Proceres Virum, Nobilissimæ stirpis, *Dominicum ab Aylua*, valentem gratiâ, & auctoritate apud alios. Mater illum utero exclusit SUFFRIDA JENSMA, ÆMILII JENSMA & JULIANÆ REEN Filia, Patriciæ utrinque in Gente nostrâ Familiæ. Avus autem illi fuit, HENRICUS HUBER, Gente Tigurinus, occasione Belli Hispano-Belgici in has delatus oras, qui ordines ducens militares sub auspiciis Belgarum, virtutis suæ specimina inter alios edidit in memorabili illo prælio Neoportensi Flandrico, in quo Belgicæ rei summa versa est, commisso inter Mauritium Principem & Archiduces Belgii Hispanici Governatores, Albertum Austriacum & Isabellam, ultimo seculi superioris anno; deinceps Peditum Centurio meruit sub Henrico Julio, Brunsvicensium Duce; unde rursus in Frisiam delatus ætatem ultrâ annos LXXX produxit. Satis imaginum, ut opinor, Audd. Doctissimo Viro, qui absque imaginibus ullis se Familiamque suam nobilitare poterat & illustrare. Parens Defuncti existimans, ut res est, ingenia per severiores disciplinas castigari, & cupidinis prævi elementa animo eradi, ludo illum commisit literario, Doccumano primum, dein Leovardensi, è quo missus in Academiam. In priore nactus est Præceptores, Vigilantes Doctosque Viros, Wilhelmum Kiers & Johannem Vander Malen, hunc Ludi Doccumani Rectorem, illum Prorectorem: Leovardiæ Henricum Kolde, & Tobiam Guthberlethum, illum Gymnastarcham, hunc Vicarium, ei post mortem in summâ Scholæ Rectorâ succedentem; quorum Virorum, præcipuè Guthberlethi, cum doctrinâ tum vigilantia factum, ut Leovardense illud Gymnasium tum cum maxumè temporis floruerit, & fœcundæ matris instar complures culti ingenii adolescentes ediderit. Primis autem pueritiæ annis ipsum tardiozem ingenio visum esse, idque demum naturæ involucris explicari cœpisse in Quartâ Classe Leovardensi, quis de magno hoc credidisset ingenio, nisi id ipse HUBERUS in duplici Commentario de Vitâ suâ, quorum alterum breviorẽ idiomate vernaculo ad hunc ipsum Annum ipsi fatalem perduxit, alterum prolixiorẽ Filio dictare cœperat, pueritiæ solummodò & primorum Annorum Academicorum historiam complexum, scriptum reliquisset. Nec tamen id in Defuncto nostro miremini velim, tanquam quid adeo singulare & insolens, ut idem in aliis maximis Viris observatum non sit. Erasmmum communis fama, per matres familias ad spem suam de pueris infelicioz ingenii cum specie sustinendam diligenter propagata, fert primis pueritiæ annis tardissimos in literis addiscendis profectus fecisse, idemque passim à Doctis

Doctis quoque creditum traditumque fuit, antequam Vir quidam ævi nostri Eruditus, Erasmi Gloriæ studiosissimus, id solidis argumentis falsi convicerit. Certius id fortè prædicatur de celeberrimo sectæ Scholasticæ Philosopho, Alberto, quem *Magni* deinceps nomine decorarunt, & egregio illo Hispano, Joanne Ludovico Vives; etsi quid vetat dicere tam hos quam alios, qui huc adduci poterant plures, non tam indolis, ut videtur, quæ semper eadem, quam regiminis vitio ingenium tardius explicasse. prorsus ut Clarissimo inter Græcos Oratori Demostheni accidisse, tradit Plutarchus. Difficile puerorum regimen esse Seneca verè dixit, & quis non præter Senecam? Omnium mortalium mentes medicinæ egent, sed pro indolis diversitate variâ, quæ nisi dextrè à Præceptoribus & Pædagogis applicetur, non juvatur ingenium, sed corrumpitur. Quare quantum momentum situm sit in Præceptoribus & Pædagogis, si Magistratus Urbium rectè semper intelligerent, majore advigilarent industriâ, ne malos & ineptos, quod nunc sæpè fieri dolemus, ad hujusmodi munera gerenda unquam admitterent, bonos benignius foverent & lautius honorarent. Fallor, Audd. aut hæc aliæque rationes HUBERI ingenium in pueritiâ suppresserunt, & veluti retuderunt. Nimirum, cum ipse in primis hæreret Latinæ Linguæ rudimentis & Parens ejus cum novâ dignitate Domicilii sedem mutaret, Ludimagistorum Doccumanorum subductus disciplinæ, Pædago pagono informandus datus est: mox iterum reductus Doccumum in contubernium Rectoris; inde post sesquiannum à Rectore durius habitus Leovardiam missus: per quas mutationes quis effectum esse miretur, ut ignea vismentis suis cineribus citius evoluta non fuerit? In Leovardeni autem Gymnasio, naturâ suos jam aperiente recessus, tantos quadriennii spatio profectus fecit, ut quinto decimo ætatis anno Latinæ Græcæque Linguæ cognitione ritè instructus, Scholasticum pulverem excutere meruerit. In Græcis quantum jam tum profecerit, inde Vobiscum reputate, quod Græcum Novi Fœderis Instrumentum ad Libri aperturam in Linguam Latinam expromptè converteret; & non modò insolutâ, sed & ligatâ oratione Latinâ, quod sesquicentum Psalmos Davidicos, diversis singulos metri genere, proprio Marte expresserit, viam in utroque studio præunte Guthberletho. Miramini nunc, Audd. ingenii celeritatem, qui modò tarditatem. Quotusquisque enim adolescentum, qui è disciplinâ Scholasticâ ad Academias mandantur, cum his paria faciat? Scilicet ut limpida fontis aquæ, reclusis meatibus, majore impetu foras prorumpunt; ut ignis, occultis delitescens venis, per vim aliquandiu suppressus, flammam subito concipit majores; sic HUBERI ingenium, ex carceribus missum, quibus aliquandiu detentum fuerat, concitatore gradu properavit ad metam. Nec tamen Prudentissimo Parenti consultum videbatur, Filium, licet sublimiorum Institutionum jam capacem, ad Academiam illico ablegare; quin potius illum per semestre integrum recoquendum dedit Rev. Viro, Johanni Nisenero, Pastori Hallumano, quo tum Græcæ Linguæ cognitionem, subacto Hesiodo, notabilibus incrementis auxit, tum novarum scientiarum, Dialecticæ nimirum & Hebrææ Linguæ, fundamenta jecit. Etsi eodem hoc anno, quando non amplius erat in potestate Parentis vota Filii, ad altiora anhelantis, diutius morari, illum nomen suum inter Fran-

kera-

F U N E B R I S.

keranæ hujus Almæ Cives profiteri passus sit, quindecim tum annos & menses natum septem: rem Academicam moderante Cl. Viro, Bernhardo Fullenio, Mathematicum Professore doctissimo, ejusdem illius Bernhaldi Fullenii Parente, quem excellentem hac Scientiâ Virum, & conjunctissimum Collegam nostrum, Senatui Academico hoc ipso Anno Præsidentem contuemini, quo illius deploramus obitum. Advortite animum, obsecro, ad hunc Divinæ Providentiæ lusum, sexcentis exemplis similibus ex Historiâ illustrandum, nisi nos clepsydra ad longè majora & graviora vocaret. Studiosum nunc graviorum disciplinarum habetis HUBERUM, Audd. sed verè Studiosum; non aleæ & crapulis, non otio, & quæ otium comitari solent, vitiis ac libidinibus indulgentem, sed assiduis laboribus & vigiliis in multam noctem ductis ad culmen illud summæ eruditionis, quod illum tandem consecutum vidimus, contententem. Sciebat ὁ Μαθητής, Naturam nil tam altum constituisse, quo virtus, Deo juvante, non possit eniti: sed simul intelligebat, arduam illam, impeditam, paucis notam, paucioribus tritam esse viam, quæ ad Sapientiæ Sacrum ducit; ad quam quærendam, magno studio; calcandam, circumspectione opus sit & constantiâ. Quare quod Cicero frequens laudare solebat dictum, *Αἰὲν ἀειτεῖν, καὶ ἐπιερχομένη μιν ἀγῶν;* HUBERUS noster in universâ vitæ ratione altè sibi inhærere demonstravit, nihilque reliquit intentatum, quo olim magnis major, maximis par esset. Primum studiorum Academicorum annum impendit Propaedeuticis, Philosophiæ, Historiis, Linguisque Eruditorum, Latinæ, Græcæ, imo & Hebraicæ excolendis; etsi hujus deinceps ob graviora studia Civilia, & rariorem in illis usum, minorem rationem habuerit. Philosophica ejus studia moderatus est Nicolaus Amama, Sixtini nostri celeberrimi Filius, cui, Philosophiæ Candidato, concessum erat Scholas aperire domesticas; vigente tum in Academiâ hac genere quodam Philosophiæ inter Aristotelicam & Cartesianam medio; *cui tantum dein adjecisse, ipse scribit, quantum ad animi sui sententias comparare posset, alienus semper à longioribus & abstractioribus ejusdem (Cartesianæ) Philosophiæ meditationibus; inprimis cum animadverteret, usum ejus doctrinæ in disciplinis, quæ res utiliter & populariter tractant, in quod omnis sapientia desinere debet, esse alienissimum.* Quod ejus judicium mihi equidem non multum distare videtur ab eo Sapientissimi Græcorum Socratis, quippe qui neglectis subtilioribus contemplationibus Metaphysicis, primus Græcorum illam docere coepit Philosophiam, quæ usum habet in commercio vitæ; quid bonum vel malum, quid factum oporteat necne, indagans. *Γνόντε δὲ, ait Laetius, τὴν φυσικὴν Θεωρίαν μηδὲν εἶναι πρὸς ἡμᾶς, τὰ ἠθικὰ φιλοσοφεῖν ἀρχέει.* In Historiis publicè audivit docentem Cl. Virum, Dominicum Acronium, cum Linguae Latinæ Græcæque vix ulla tum temporis Professores haberentur Exercitia Domestica; five quod ipsi in obeundo hoc munere suo minus assidui fuerint, five quod Studiosi, quorum scilicet multi vanâ de se præsumptione id se dudum consequutos esse opinantur, à quo quam longissimè absunt, illa Exercitia tanquam inferiora adspernarentur. Ὁ Μαθητής tamen, tam suæ conscius facultatis quam persuasus de summâ horum studiorum necessitate, quod ordinariâ hac negabatur viâ per aliam sectatus est, conjunctis stu-

B

diis

diis suis cum tribus aliis optumæ spei rectique ingenii Juvenibus, *Abrahamo de Grau, Daniele Nisener, & Johanne Iſenbergio*: quorum ille deinceps Mathematicum in hac Academiâ Professor claruit, cum Defuncto ad extremum vitæ conjunctissimus, hi Ecclesiæ dicati Ministerio Juvenes fatum impleverunt suum; Nisenerus quidem Hindlopensis Ecclesiæ Pastor, Iſenbergius autem ejusdem Muneris sacri Candidatus. Interpretabantur in illis Exercitiis Homerum cum reciproca censurâ, incredibili cum fructu; dum interea ipse privâ diligentiam probatos Auctores Latinos diurnâ nocturnaue manu versabat. Quando autem à Parente Juris studio destinatus erat idemque perpetuò in oculis gerebat, proximo abhinc anno illud cum iisdem hisce Linguarum & Historiæ Exercitiis conjugere cœpit, sequutus consilium, simul se tum committens disciplinæ Celebrissimi Antecessoris, Jacobi Wissembachii, ut & Collegæ ejus, Doctissimi Viri, Gulielmi Cup, quorum eruditio illo tempore à frequentissimo literatorum Juvenum cœtu, Franekeram undique confluentium, colebatur: à quorum (inprimis Wissembachii) ore & judicio cum per biennium summâ usus diligentiam pependisset, textu Justinianæo cum Græcâ Theophili Versione industrîè comparato; simul disputando de gravissimis Juris materiis acumen doctrinamque suam omnibus probasset magnamque sui in futurum spem fecisset, Trajectum concessit ad Rhenum, motus celebritate nominis Eximii Jureconsulti, Antonii Matthæi; quem cum Pandectas explicantem audivisset ad Librum usque decimum nonum, fato sibi doluit ereptum, reliquo anni illius Academici spatio gravissus institutione Cl. Juris Antistitis, Cypriani Regneri. Tu tamen maeste studiis illis tuis Trajectinis, Docte HUBERE, quando Tibi Deus ibidem majus destinavit bonum, quam quod sectabare. Nostis, Audd. quotquot profus rudes non estis disciplinæ Evangelicæ, neminem admitti ad communionem bonorum Regni Dei; nulli in doctrinâ Christianâ spem fieri æternæ salutis per Christum impetratæ, nisi renato in novum hominem per efficacem Spiritus S. gratiam. Nostis, atque utinam experti intelligeretis omnes! Spiritum Sanctum, magnum hoc gratiæ opus in peccatore molientem, cum vivo miseriam sensu profundam in mente excitare humiliationem coram Domino; simul, ne tristitia in desperationem vertatur, animo exhibere infinitas Divinæ Gratia opes in communionem Dei per Christum repositas; tum porrò producere flammam ardentissimi amoris, quibus mens ad Deum in Christo fertur rapiturque, & quâvis aurâ it velocior, cum constante & infucato sanctimoniam studio; atque ita tandem animam, quæ mundo, quæ cupiditati, quæ sibi addicta erat & serva, veluti prædam diaboli ereptam laqueis, in suam transponere communionem, suæque & veræ vitæ, per Spiritum jugiter animandæ, participem facere. Etiam si verò HUBERUS puer & adolescens, moribus ornatus egregiis, hætenus se in regimine vitæ castè, modestè, temperanter composuisset: sæpè tamen mihi prædicavit *ò Mangerius* ad laudem immensæ benignitatis Divinæ, idemque in Commentario Vitæ suæ crescens notavit, hujus se beneficii Evangelici cum mirificis Divinæ gratiæ sensibus animique sui commotionibus, in solidum demum compotem evasisse sub exitum hujus, & in initiis Anni sequentis: idemque nos, in hac Civitatis Academicæ Panegyri, ad sum-

summam ejusdem illius Divinæ gratiæ laudem ut prædicaretur, consultum duximus. Orem verè admirandam! Jurisprudentiæ Studiosus illâ ætate, quâ arrogantia, luxuria, & libido regnum obtinent, externâ nullâ afflictus aut coercitus disciplinâ, à Deo intromittitur in intima penetralia suæ communionis, quibus Theologi multi excluduntur! Adeste mihi hic, Juvenes Nobilissimi, quotquot Juris studio consecrati estis. Discite ex hoc exemplo, quam sibi vera pietas, quam sibi Divina Gratia optumè cum his literis constet; utique scitote, cœlum nulli mortali, sive Jureconsulto, sive Theologo, recludi nisi per eandem hanc gratiam, quam qui hac in vitâ consequutus non fuerit, dira illum manet atque æterna nox, nullis radiis lucis interpuncta. Multa, quando in his erat *à Mangochins*, apud me prædicare solebat in laudes cum aliorum Academiæ & Ecclesiæ Trajectinæ illius temporis notissimorum Luminum, tum imprimis Divinorum Virorum, Lodesteynii & Bogarti, vigilantissimorum & fidorum illius Ecclesiæ Pastorum. Hi, quod multi nomine præferunt, re ipsâ præstant, Adfidui in eo erant & indefessi, ut necessitatem gratiæ, per fidei, resipiscentiæ, & sanctimonix viam obtinendæ, ad omnium mortalium conscientiam demonstrarent; magisque laborabant illud Regnum Antichristi destruerè, quod prædominans in animis omnium hominum, quotquot per gratiam Spiritus renati non sunt, bellum gerit cum Regno Christi, quam quod in Papis tyrannide ac sævitiâ conspicuum est; quorum duorum concionandi generum illud homines ducit ad humilitatem & poenitentiam, hoc illos plerumque inflat vanâ opinione & præsumptione sui, acsi tanto Pontificiis essent meliores, quanto verè non sunt, & nihil in ipsis vitii emendandum restaret. Vela contrahere jubeor, Audd. & cætera majore festinatione persequi. Trajecto in Frisiam redux Defunctus denuò per integrum anni spatium operam dedit Wissebachio, cui ex omnibus suis Præceptoribus plurimum debuit. Inde jam Juris & Humaniorum literarum scientiâ longè supra ætatem subactus, intelligens, nihil æquè ad poliendum ingenium & instruendum judicium, modò facultas adfit, conferre ac peregrinationes, veniam à Parente impetravit florentissimas illo cum maxumè tempore Germaniæ Academiis visitandi. Quare habitâ eodem istoc anno LVI. auspiciis Cl. Wissebachii Disputatione publicâ de *Actionibus bonæ fidei & stricti juris*, ne sine novo eruditionis ac suorum in Jurisprudentiæ studio profectuum testimonio Patriæ valediceret Academiæ; Junio mense se Marpurgum contulit, Peregrinationis illius & studiorum fociis gavissus de Frisæ Nobilitatis flore, egregiis Juvenibus, *Idzardo à Douma*, *Laesio à Burmania*, & *Dominico Loo*, splendidissimis deinceps muneribus in Patriæ commodum perfunctis; de Patriciis Groninganis, *Lamberto Coehoorn*, & *Joh. Sande*; quibus accedebant Ornatissimi Viri, *Regnerus Hachtingius* & *Petrus Adriani*, in magnam Ecclesiæ spem excrecentes; quos dudum omnes fatalis urget sopor. Marpurgi postquam trimestre spatium exegerat, Heidelbergam concessit; Heidelbergam, inquam, Germaniæ Paradisum, amænissimam Musarum sedem, Religionis nostræ nutricem; post pacem Germaniæ redditam Religioni Musisque restitutam, & curâ prudentissimi Principis, Caroli Ludovici, tum temporis excellentium Virorum ingeniis laboribusque illustrem, sed funesto hoc bello stupendo

do Dei iudicio & hostium furore penitus adeo subversamatque excisam, ut præscorum illius ornamentorum vix rudera ulla & monumenta superfint. Exulant inde Musæ, exulant Religio, quin imo ipsi exulant Cives, tristis ibi pavor, & horrenda imago mortis. Gradum ibi Doctrinæ in Jure capessivit *ὁ Μανγελτις* circa idem ferè tempus, quo, annum nunc agens vigesimum & primum, absens Historiarum & Eloquentiæ Professor in hac Academiâ designatus est, ad feriam commendationem cum Academici Senatus, tum imprimis Ornatissimorum illius Membrorum, *Schotani, Wissebachii, & Matthæi*, adhuc superstitis. Unde quantum jam tum de ejus eruditione & aptitudine opinionem conceperint omnes, me tacente, faciliè intelligitis. Nec tamen illud præcipuum est, quod hoc in casu singulari equidem & notabili Vos admirari velim. Rarius mihi illud ac majore admiratione dignum videtur, quod illâ ætate, quâ mortalium animi ambitione turgere solent atque arrogantiam, tantâ fuerit modestiâ HUBERUS, ut Parenti in literis de Professione mentionem injicienti rescripserit, nec illam se spartam ambire, nec sibi ut conferatur commodum censere. Nempe quod Veteres rectè dixerunt; *Ἀμαθία μὲν θράσος, λογισμὸς δὲ ὀκνον φέρεται*. Ut tamen fama gloriaque fugientem sequi & assequi solent, major habita est ratio meritum quam modestiæ ejus: ut adeo honorificum hoc munus, cui Doctorum iudicio par habebatur, in ipsum collatum sit, hac singulari adjectâ conditione, ut, si vellet, licitum illi foret tempus peregrinationis per semestre spatium protrahere: quam tamen Dominorum indulgentiam ita illum interpretari docuit Wissebachius, ut rem faceret sibi atque Academiæ utilissimam, si primâ quaque occasione se ex Germaniâ in Frisiam ad spartam hanc suam exornandam reciperet. Defunctus noster hac usus est moderatione, ut tempus peregrinationis ad trimestre spatium contraxerit, Heidelbergâ se conferendo Argentoratum, liberam tum quidem illam & inter reliquas Germaniæ Urbes altè caput exerentem, sed nunc pariter gementem sub imperioso Galliarum Regis jugo. Instructus ibi est ad prudentiam & conspectiorem eruditionem per convictum & commercium Viri longè Celeberrimi, Joh. Henrici Boecleri, cujus doctrina circa illam tempestatem universam illustrabat Germaniam. Unde in Frisiam redux muneri demum suo inauguratus est Novembris mensis die ultimo: nempe ut hoc lumen eodem mense dici posset ortum, quo extinctum est. Doctorem nunc videtis HUBERUM, quem modò discipulum, nec Doctorem tamen, qui ad hoc institutionis munus inexercitatus accessit. Præluferat enim jam *ὁ Μανγελτις* huic vitæ professioni, cui illum Divina destinaverat Providentia, per Institutiones familiares, quibus animi & honoris causâ, absque ullo emolumento, peregrinationis suæ socios, tanquam Collegii illorum Præses, exercuerat.

Ego verò nescio, Audd. quis mea nunc membra insolitus corripiat motus, quando HUBERUM in hoc theatrum perduxit, in quo Personam suam tantâ cum laude ad ultimum usque vitæ halitum gessit, ut omnibus sui injecerit admirationem. Imo verò quicquid de vigiliis, laboribus, assiduitate ullius diligentissimi Professoris præsumere potestis, illud de HUBERO nostro multò adhuc velim cogitetis majus & amplius. Otium ille sanguine viperino vitavit cautius, &

& commoda Juventutis Academicæ tam incredibili promovit zelo, ut aliquando omnes diei horas à matutinâ sextâ ad vespertinam octavam (solâ undecimâ prandii exceptâ:) privatis publicisque Exercitiis, sive Collegiis, quæ vocant, impenderit; cujusmodi raræ diligentia exemplum an ab ullo unquam Professore in Academiis editum sit, hæcenus exploratum non habeo. Quo minus mirandum, tum Magnificos Academicæ Patres, quo currenti calcar & ad majora animum adderent, Facultatem concessisse Jus privatim docendi, tum Collegas Professores liberis suffragiis Rectorem Academicæ creasse, anno ætatis ejus vigesimo quarto; raro exemplo, ut rara in HUBERO omnia: quam dignitatem dein iterum tertioque gessit. Intensissimi tamen hi labores non prohibuerunt, quo minus de prole procreandâ cogitaverit, electâ sibi post exactum in munere primæ Professionis biennium vitæ Sociâ, Virgine ab ingenio, formâ, studio virtutis, & Familiâ, commendatissimâ; *Agnete Althusiâ*. Parens illi *Hermannus Althusen*, Cohortis Pedestris Embdæ Urbis Centurio, sive Capitaneus; Avus, *Vir Illustris*, ut illum Emmius vocat Historiographorum nostræ Gentis celeberrimus, *Johannes Althusen*, qui primò Professionem Juris in Altmâ Herborensi, & Steinfurtenfi, magnâ cum dignitate sustinuit, dein pari prudentiâ Reipublicæ Embdæ à Consiliis fuit; ad Lugdunensem quoque Cathedram, sed frustra, invitatus; ejusdem Emmii judicio, *Doctrinâ, virtute, fide singulari, plane eximius, & ingenii sui monumentis æternum victurus*. Nec minor illi ab alterâ stirpe gloria. Quæ enim illam egregia ediderat Mater, Maria Felicitas Rumpf, Magni & ipsa fuit soboles Parentis; Expertissimi nimirum & Gravissimi Viri, Christiani Rumpf, Serenissimi Regis Bohæmiæ, Friderici Palatini, & Gloriosæ atque immortalis memoriæ Principum Arausie Fratrum, Mauriti ac Friderici Henrici, Archiatri; Dominis hisce Patronisque suis carissimi. Quantum verò HUBERO nostro ex Professorio munere laboris, tantum ex hoc conjugio cepit voluptatis. Amabat & amabatur, quo nil natura dulcius habet. Deditque illi fœcunda mater duo pignora amoris, Zachariam & Hermannum: quorum *Hermannum*, Ordinibus Frisæ à Secretis & Senatui Urbis Leovardenfis à Consiliis Juridicis, Amplissimum Spectatissimumque Virum, qui prudentiæ virtutisque Parentis sui hæres, cum non minore suo honore & existimatione quam Frisæ nostræ commodo, publicæ rei invigilat, dolore afflictum hic coram habetis; Zacharias, de cujus ingenii docilitate admiranda prædicantur, sexennis puer peste extinctus est; novoque rursus comprobavit documento Senecæ illud ad Marciam: *Ingenia, quò illustriora, eo breviora*. Sed ut in humanis solidum gaudium nullum æquabile & diuturnum est, sic placuit Arbitro Universi Deo felicis illius & raræ concordia matrimonii vinculum solvere post tres annos & novem menses; à quo tempore ipse quoque Defunctus noster, etsi nunquam muneri suo majore vacaverit indultriâ, biennium integrum cum infirmâ valetudine conflictatus est. Verum, quod in naturalibus quandoque cum successu tentari dicitur: inde medicinam petiit, unde origo mali. Per labores, secundum præscriptum Plutarchi de Diætâ hominis Literati, dispellere studuit morbum, quem ex laboribus contraxerat. Nec defuit huic conatui Deus, qui laborantes amat juvatque; otiosos ut sui dissimil-

limos, Hesiodo jam olim canente, odit. Illorum annorum vigiliis debemus eruditam Dissertationem de ætate Assyriorum, quæ adversus Ufferium Armanum, aliosque maximos nostri temporis Viros, de Originibus Imperii Assyriaci & Medici disputat: refutatâ sententiâ novâ, quæ Assyriorum Imperio in Oriente quingentos admodum annos dat, nixâ auctoritate Herodoti; adstrucâ communi, quæ iisdem Assyriis ante Medorum in Asiâ dominationem annos dat mille & trecentos, auctoritate Ctesis Cnidii, & qui illum sequuntur, Diodori Siculi, Justinii, aliorumque. Perspiciatis, Audd. ex hoc specimine primo ingenium & *Marguerite*, quod deinceps in omni studiorum suorum ratione, in omnibus Scriptis suis, clarissimè expressit. Improbabat, si quisquam alius, communes receptasque in sacris atque civilibus sententias sæpè absque ullâ ratione justâ negligi, substitutis novis, quæ magis quod novæ, quam quod solidis subnixæ sint argumentis, placeant. ΤΑ ΚΟΙΝΑ ΚΑΙΝΩΣ: hoc est, communes sententias, quantum pote, conservari, sed novis muniri argumentis, novis illustrari observationibus, volebat; illa nova optuma statuens, quæ nihil novant. Sed verò diutius quam par est Vos in his HUBERI primitiis describendis detineo, cum ipse multo citiore & celeriore gradu ad majora properaverit; Celeberrimo nempe Præceptori & Collegæ suo Wissembachio, fato cedenti circa annum Seculi Sexagesimum quintum, datus Successor, & Juri dehinc totus addictus, ad quod profitendum animus maximè propendebat.

Hactenus fortè utcunque Personam meam sustinui, Audd. Spectatissimi, quando de rebus captui meo accommodatis verba feci. Sed utinam eam nunc vel ad momentum mutare possem, vel dicendi hanc provinciam alii committere, quando mihi diligentia & laborum HUBERI *Jureconsulti*, cujus disciplinae me juxta cum ignarissimis ignarum profiteor, rationem reddere convenit. Pretium enim Jureconsulto qui statuat Theologus? Labores ejus qui recensebo, quorum plerorumque argumenta à me non intelliguntur? Magis tamen hic hærerem, Audd. si de ignoto apud Vos homine & obscuro dislerem Auctore. Sed nunc, cum de HUBERO differam, omnium & communis de Ampliff. Viro existimatio mihi quodammodo succurrit. Nullus, opinor, nostri temporis homo negat, Defunctum nostrum per eandem illam deligentiam assiduitatemque, quam modò prædicabamus, hoc est stupendam & fide majorem, junctam cum summâ mentis solertiâ, tantam sibi in Jure antiquo novoque comparasse scientiam, ad tantam pervenisse celebritatem famæ, ut non inter maximos, sed maximus ipse nostri temporis Jureconsultus habitus cultusque sit: in quo communi judicio Doctorum & indoctorum, cum nihil eo majus & excellentius quod ad hanc rem à me prædicari possit in HUBERI laudem, facillè patiemi ni ut acquiescam. Faciam solummodò, ut ne labores, quos per hos undetriginta annos in Doctissimis Scriptis elucubrandis posuit, & honores, qui illos continuò interceperunt, à Vobis ignorentur. Primis quidem Juridicæ Professionis annis magnâ curâ elaboravit in Disputationibus Juris Fundamentalibus, per modum ampliffimi Commentarii ad Institutiones & fere in locis parallelis etiam ad Pandectas Justinianæas, quibus tum materias Juris cujusque Rubricæ Justinianææ solidè pertractavit, tum in disquisitiones amæniores, ad Humaniora
Juris

Juris illustranda comparatas, digressus est. Quod opus licet eximium & à Prudentiæ Civilis consultis avidissimè exceptum, Defunctus noster tamen non perduxit nisi ad tertium Justinianæarum Institutionum Librum, sumpto consilio illas suas curas in duas distribuendi partes, quarum altera merè Juridica, altera sola complecteretur Humaniora. Illa sub Prælectionum Juris Romani & Hodierni; hæc sub Digressionum Justinianæarum titulo deinceps lucem adspexit; eruditissima opera, verè latura ætatem, & famam Huberiani nominis ad seram propagatura posteritatem. Iisdem hisce primis Juridicæ Professionis annis emisit Dissertationem de *Liberationibus*, ad elucidandam Doctrinam Evangelicam de Satisfactione Christi, Doctis quibusdam Pannoniis, id ab ipso efflagitantibus, dictatam, quæ plausum meruit Eruditorum, & quod mihi constat, HUBERO nostro singularem existimationem atque affectum Celebratorum quorundam Theologorum conciliavit; quin & ad majores honores aditum struxit. Honorum illorum repetendus est ordo ab anno seculi LXX, quo primum ad Jus in Academiâ Belgii nostri primariâ, Lugduno Batavâ, docendum, honorificis conditionibus invitatus est: quam nihilo minus vocationem gravissimis de causis recusavit, certum habens secumque statuens Patriæ suæ, Almæ Eruditionis atque industriæ nutrice, se non subducere, sed ad mortem usque, quod fecit, inservire. Quo generoso consilio Illustres Patriæ atque Academiæ Proceres usque adeo sibi devinxit, ut illum maectaverint titulo Professoris Juris Primarii; simul illi detulerint Professionem Juris Publici, cum spectabili honorarii annui auctario. Sic suos virtus, sic eruditio beant cultoris, dum mali pigrique sibi obstant ipsis. Vos tamen, Audd. ex hoc colligite specimine, quantam sibi HUBERUS noster jam tum pepererit celebritatem nominis, quod Prudentissimi Patres Almæ Lugdunensis illum tantum non triginta & quatuor annos natum, ambiverint: Magis tamen inde, quod hac repulsâ non deterriti eandem hanc vocationem iterum tertioque repetierint, amplissimis identidem pro Viri merito & rei Academicæ momento oblatis conditionibus. Sed quanto Batavi magis ut illum haberent allaborabant, tanto id Frisii egerunt magis ut retinerent, novis excogitatis præmiis & honoribus, quibus illum sibi obstrinrent. Cujus generis primum fuit, quod favore Celsissimi Nassaviæ Principis Casimiri, cujus ut magna est animi generositas sic infinita extant in literatos merita, ab Academiâ in Supremam Frisicæ Curiam Juridicam, quæ dignitas mea in Patriâ in honorificentissimis censetur, evectus sit. Alterum, quod idem ille Celsissimus Princeps & Proceres illum, post triennium illâ in dignitate summâ cum laude & fructu exactum, ex Curia denuò transfulerint in Academiam, ut ibidem ad exemplum summorum in Athenæo Lugduno-Batavo Virorum, (*Exsinatoris* tamen Titulo & nomine,) à Publicis Lestionum Exercitiis liber, *honoris causâ* ageret, consulentibus de Jure responderet, idque commodo Publico doctissimis Scriptis pro virili illustrare pergeret, decreto illi annuo bis mille Carolinorum & primo in Senatu à Rectore loco; simul Primogenito Filio *Hermann*o promoti ad spectatissimam dignitatem Ordinum à Secretis, merita tamen dotisque Viri non excedentem. Sic demum Eruditioni, sic virtuti suum statutum est pretium. Certè etsi Princeps Casimirus, etsi Proceres Pa-

Patriæ meæ multa in commodum Reipublicæ præclarè & laudabiliter egerint: nescio tamen quid magis unquam fecerint se dignum, quodque majore plausu à cordatis omnibus exceptum sit. A studiis literarum, si Domini mei rem secum rectè reputare velint, dependet salus & decus Gentis; studia autem honoribus præmiisque aluntur & accenduntur: quæ si absint, frigent. Nolim tamen, Auditores; nolim, Juvenes, quotquot hic adestis, ut oculi Vestri his fulgoribus honorum nimis præstringantur. Credite mihi, multo difficilius est magnis honoribus dignum se paremque præstare, quam ad illos qualicumque viâ pervenire: ut famam tueri difficilius quam acquirere; etsi imperitioribus rerum fortè secus videatur. Et nescio sanè cujus fuisset tantos honores laboribus compensare paribus, quam HUBERI. Utrique quis secum absque admiratione repetat, quot à primâ vocatione Lugdunensi ad fatalem vitæ horam eruditissima elucbraverit Scripta, præter Exercitia domestica, per maximam solidi diei partem trahenda? Videntur omninò mihi animi ejus ab eo potissimum tempore crevisse, ac si tum demum rectè intelligere cœpisset, se ad magna natum esse. Annus secundi Septuagesimus Secundus primum dedit specimen de *Jure Civitatis*, novâ ratione & exemplo laudabili exhibens puram & solidam Juris Publici doctrinam à *Politica* penitus distinctam; deinceps bis recusum, magnisque locupletatum accessionibus, inprimis ut hoc ipso Anno fatali eleganter exiit in lucem. Biennio post prodierunt *Digressiones in Humaniora Juris*, quarum argumentum in superioribus circumscripsimus, denuo subjectæ typis, alterâque parte, ut & *Dialogo de Ratione docendi discendique Juris*, auctiores; nunc ferè ante septennium evulgatæ. Altero post biennio natus est elegans Tractatus Juridicus, speciali mandato Nobilissimæ Familiæ Camminganæ conscriptus, quo tuetur ejusdem Illustris Familiæ jus Hæreditarium in Amelandiam, è regione Litoris Frisici sitam insulam, contra illos, qui Jure Feudi Cæsarei dependentis ab Imperio Germanico hanc insulam aggredi & occupare conabantur. Annus LXXVIII protulit *Prælectionum ad Institutiones Justinianæas* Tomum primum, unâ cum *Positionibus ad Institutiones & Pandectas*, quarum hæc deinceps iterum tertioque typis descriptæ. Annus LXXXII, quo Defuncto nostro nova apud Academiam otia facta sunt, dedit nobis *Auspicia Domestica*, hoc est, cum Orationes elegantes tum Collationes eruditas, quibus Ampliss. Exsinator Scholas suas Academicas denuò aperuit: præter *Vindicias Juris Amelandici*, quibus denuò antiquam hujus insulæ Libertatem, Romanâ nunc linguâ, adseruit, quod ipsi negotii dederant Generosissimæ Barones Swartschenburgicæ, novissimi Amelandiæ Domini Hæredes. Quæ post biennii interstitium excepit *Jurisprudentia Frisica*, vernaculo idiomate complexa Jus Frisicum cum Romano collatum, & exemplis Fori hodierni illustratum: idque post alterius biennii intervallum Opus majus, quod *Jurisprudentia Hodierna* inscriptum duobus tomis majore formâ in lucem exiit; æterni usus, cum nullo illius generis alio comparandum: fructus vigiliarum & observationum illius triennii, quod apud Curiam egit Leovardensem. Sequens Annus præter repetitam *Digressionum* Editionem novam dedit tersioremque Editionem *Prælectionum ad Institutiones*, cum duobus aliis tomis *Prælectionum* ad

ad *Pandectas*, qui Commentarii instar in omnes *Pandectarum* Libros Juris disciplinam totam illustrant. Aures Vestrae mihi jam gravari videntur, Audd. nec pluribus capiendis esse. Vos nempe citius fatigamini titulis Librorum compositorum commodo vestro excipiendis, quam *o Mangestins* in illis elaborandis. Ergo ne patientiae Vestrae pluribus molestus sim, habete brevibus, Anno LXXXVIIII emissum esse Tractatum de *Fœderibus & Testamentis*, quo nobilissimas illas materias, in quibus Evangelicæ Doctrinæ cardo vertitur, ex Juris disciplinâ illustrare laboravit: Post lapsum autem inde quadriennium Tomos tres, quibus Universam *Historiam Civilem* à Mundo condito usque ad hujus seculi medium summo descripsit judicio. Quibus nunc tandem omnibus accedit vastum illud Opus *Disputationum Eonomicarum*, cui immortalis est, ad Legum Romanarum auctoritatem rationalitatemque à Doctorum censuris aut cavillis vindicandam, comparatum, quarum Ille anno superiore inauditâ usus diligentia dederat triginta; ac si jam tum præsensisset, ob instans fatum solito sibi magis festinandum esse. Quos jam Libros plerosque si ex communi famâ & Doctorum judiciis intellexeritis elegantiore stylo, quæsito rerum delectu, & magnâ arte atque eruditione elaboratos: quis Vestrum mecum hoc diligentiae exemplum non stupeat, & hunc demum non judicet Virum tot dignum honoribus, qui tantâ aliis majore fuit capacitate mentis, & tanto cæteris plus tulit laborum? Imo magis miremini, si ex me intellexeritis, hæc Opera non tantum ab ipso esse edita inter frequentissimas Institutiones Domesticas, quæ magnam sibi solidi diei vindicarunt partem, & inter Consilia Juridica, sive ore sive scripto exponenda, ob quæ frequens adibatur, aliaque majoris momenti negotia Civilia, ad quæ feliciter terminanda prudentia ejus requirebatur; sed & inter quotidianas Filiorum imo totius Familiae ejus institutiones, quibus statis diei horis vacavit. Florentissima nimirum illi proles ex secundis nuptiis, ad quas post habenas luctui per quinquennium à dissoluto priore matrimonio laxatas animum adjecerat; dispectâ sibi Virgine electæ formæ, probatæ indolis, virtutisque ad rem familiarem singularis, generis denique & Familiae inter nos honestæ admodum & Conspicuae, *Judithâ vander Ley*, cui pater Spectatissimus Vir, *Georgius vander Ley*, Solertis ingenii & Judicii exacti Jureconsultus, qui secundâ existimatione multâque cum laude causas primò oravit apud Supremam tum Batavorum tum Frisiorum Curiam, deinde Deceßi Danthumadeelanæ à Secretis fuit; cujus pater *Johannes vander Ley*, Mathematicus insignis, sedulam navavit operam, ut artis suæ peritiâ rem nauticam & navigationem maritimam promoveret; quem ejus laborem atque industriam eximiâ prosecuti liberalitate Fœderati Belgii Ordines, ipsi decreverunt honorarium annuum mille ducentorum Carolinorum, quoad in rebus humanis superesset, eodem privilegio in liberos illius atque nepotes propagato: Avus, *Henricus vander Ley*, eâ inter Cives suos dignitate floruit superiore seculo, ut juxta cum aliis Frisiae nostræ Proceribus delegatus fuerit ad Celeberrimum illum Conventum Trajectinum ad Rhenum, Fœderique inter Belgii Civitates Liberas ibidem pacto, quo adhuc dum stat Belgii Liberi Respublica, subscripserit: fidem quoque hujus rei in Historiâ Frisicâ faciente *Winfemio*. Hanc ille Matronam, decore & virtute ornatissimam, nuper admodum asperum eluctatam morbum ipse nunc tristi fato prævenit,

nit, & moestissimam post se reliquit viduam, frustra lachrymis & gemitibus amantissimi mariti sui umbram, dum ipsum corpus abest, insequentem. Quod Matrimonium ut floruit Conjugum concordia & mutuis amoribus, sic, ut dixi, beatum fuit divite prole, & longâ serie benedictionum, quibus illud Deus singulari suâ Providentiâ prosequutus est. Ex liberis superstites sunt Filii tres, *Zacharias*, Juris Utriusque Doctor, & ad ejusdem Facultatis Extraordinariam nuper, modò Ordinariam Professionem, magnâ Illustrium Academiae Procerum generositate vocatus; Vir Doctissimus & hoc munere dignissimus, nostra nunc potissimum & pubis Academicæ spes: *Georgius*, ejusdem Scientiæ studiosus Cultor, qui se nuper luculentis profectuum speciminibus non degenerem probavit Parentis sui Filium; & *Renatus*, blandus puer rectæque indolis, atque omnia de se præclara promittens, tanti doloris, quanti ille causas præcæteris majores habet, nondum per ætatem capax. Filiae tres, *Suffrida*, *Agnes*, *Titia*, non modò corporis decore, sed & animi bonis donisque raris, ingenio, pietate, virtute, modestiâ, excellentes; Liberi omnes, per disciplinam Prudentissimi Parentis ad magna instructi, tanto Parente dignissimi, ejusque Virtutum æmuli, absque ullâ, quod rarissimum, Familiæ maculâ. Filios quidem suos doctrinarum capaces Latinæ Græcæque Linguae Præceptis instruxit ipse & exercuit: & de cætero nullus illi dies sano præterlabebatur, quin, si domi adesset, horis matutinis, tum precibus solennibus, tum etiam lectione & expositione insignioris cujusdam partis Scripturæ Sacræ, domesticis suis omnibus ad fidei virtutisque studium præiret; neque illud temerè, licet mole negotiorum obrutus, neglexit, imo procul omnes abesse iussit, qui ipsum Divino hoc in opere morabantur. O exemplum Jureconsulti, cujusmodi pauca in mundo extant! Qualis tu fuisti, HUBERE, quales nos esse convenit? Quot non tu Jureconsultos, imo quot non confundis Theologos? Cum his nunc comparari velim singulare Personæ ejus decus, & summam, quæ in vultu, moribus, dictis, conspicua fuit, gravitatem. In privo commercio de aliis rarè sermones ferebat quam de seriis, sive de Sacris & Politicis, sive de animi sui statu atque regimine; nunquam certè, de quibuscunque etiam differeret rebus, nisi seriò & graviter. Parcus illi risus, infrequens cachinnus. Adulatorem non ferebat, prohibebat gravitas adulari aliis. Quanta illi gratia & dicendi vis, modò ad dicendum seriò animum applicaret; quanta animi in dicendo præsentia, omnes Vos nostis, Audd. quotquot illum vel in Senatu Collegæ variis occasionibus dicentem, vel in Auditoriis docentem audivistis discipuli. Magna illi promptitudo ingenii in inveniendis rerum argumentis; magna animi capacitas in digerendis, magna memoriæ tenacitas in reservandis & expromendis: quomodo ego illum duas Orationes (alteram de *Pædantismo*, majore cum gratiâ & libertate, quam ab ullo unquam Ordinis nostri Viro:) absque ullo memoriæ subsidio recitantem audivi. In docendo planus & clarus, nullâ usum circumloquutione; in disputando ob summam mentis solertiam & perspicaciam felicissimus. Declamatiunculas in Senatu Promotionum tempore habendas, casibus subinde inexpectatis, rarè meditabatur ante instans celebrandæ illius solemnitatis tempus; nec aberant tamen varietas & cultus. Nullo casu, licet insolentio-

tiore & majoris contemplationis, quales novissimis hisce annis plures acciderunt injucundi, facile percellabatur, sed æquam semper in rebus arduis servabat mentem. Inprimis in familiari consuetudine Socraticis madebat sermonibus, & admirari solitus fui acre illius de rebus quibusvis sacris & civilibus judicium, per quod ex præsentibus & præteritis futura Vatis instar certò augurabatur. Cum enim Historiam omnis temporis, non recentiore minus quam antiquam, animo suo complecteretur, & res mundanæ ferè iisdem semper volvantur rotis: facile illi fuit, quâ fuit acrimoniâ judicii, præsentium & præteritorum institutâ comparatione, rerum eventus, non nimis ab humanâ perceptione remotos, discernere & præfagire. Tandem etiam hoc addam, in victu nullum quæsvisse delectum, sed gulæ irritamenta æquè ac commoditates vitæ, non nimis necessarias, adspernatum esse; & scientem Tertulliani illud; Libidinem & luxuriam ventris castigatione frigesce: passim vigiliis, & non rarò jejuniis, libidinem prævenisse, vel extinxisse. Quæ singula & universa deus illi & existimationem apud omnium Ordinum homines, Literatos imprimis & Juris tam Divini quam Humani peritos, conciliarunt maximam. In Academiâ quidem magnus semper ad eum fuit concursus non nostræ tantum gentis Juvenum, Frisiorum & Belgarum, sed Exterorum quoque, quos nominis atque eruditionis ipsius celebritas ex Germaniâ, Sarmatiâ, Angliâ, & Scotiâ, alliciebat. Qui hac tempestate Rempublicam aut Curias Juridicas in Patriâ nostrâ regunt, caussisque apud eas patrocinantur, quos inter multi sanè sunt egregii & præclari Viri, maximam partem omnes Civilis sapientiæ Præcepta ex casto & docto ejus ore hauserunt. In Foris autem Curisque Septem Fœderatarum Civitatum Belgicarum tanta fuit *Huberiani* Nominis auctoritas, & peritiæ prudentiæque ejus existimatio, ut Caussarum Defensores ad scripta judicialeque *HUBERI* nostri in dubiis implicitisque casibus dudum instituerint provocare, eumque inter clarissima Cujacii, Donelli, Vinnii, Gothofredi, Wiffembachii, nomina omni die appellare, quem honorem paucissimis Jurisconsultis ante Fatum suum obtingere, (quando nimirum, presâ invidiâ, Magnorum Virorum merita æquiore judicio ponderari solent:) non semel ex aliis intelligere memini. Quod si alio etiam argumento firmari opus sit: dabo Vobis singulare illud & verè notabile, quod quater per vitam suam tam in hac quam in vicinis Belgii Civitatibus extra ordinem delectus fuerit Judex ad momentosarum caussarum lites à judicio ordinario Supremi Senatus terminatas *revidendas*, quod ajunt; hoc est, caussam novo liberoque examine instituendâ cognoscendam, & sententiâ ultimâ dirimendam. Estque illud sanè huic rei affine, licet alterius ordinis generis, quod Ecclesia Franekerana pietatis prudentiæque ipsius eam rationem habuerit ut illum cooptaverit in venerandum Presbyterium: quo pariter munere per statutum quadriennii tempus decorâ gravitate functus est. Tantus hic Vir fuit, Aud. tantique ingenii & decoris, cujus excessum hoc tempore suspiriis, luctu, & lachrymis nostris, amarè prosequimur. Neque adeo publicas vitæ ejus rationes nunc cum maximè in summam colligere coactus in iis quicquam offendo, quod alicui videri possit cum tantâ Personæ gravitate dignitateque, & tot virtutibus non tam probè constare, quam quod novissimis hisce annis, quibus apud Aca-

demiam egit, se cum Clarissimis quibusdam illius Doctoribus de variis materiis disputando commiserit. in primis quidem de Ufu Rationis in *adstruenda summâ Divini Verbi auctoritate*, & de *Prætorio Paulino*. Nam quod ad alteram illam attinet disputationem de sensu Authenticæ *Habita*, (quod salvo honore meritisque Cl. Antecessoris, qui adversas in illis ἀποδείξεις partes sustinuit, dictum sit:) novi ego, &, vel plurimum fallor, vel Deus novit, cui omnia patent arcana, HUBERUM ad illam invitum obrortoque collo raptum esse. De quo quando mihi prorsus filere nefas est, Audd. id quidem Vos primum Vobiscum ut reputetis velim, me, quando de Virtutibus meritisque Amplissimi illius Viri hætenus apud Vos disserui, pro virili equidem & animi mei conscientia, de homine tamen loquutum esse mortali, non de Angelo. Quare si Defunctus noster in his quoque Disputationibus vel affectui aliquid dedisset, vel nimio abreptus æstu, ut magna ingenia solent, adversarios non eâ semper moderatione animi accepisset, quam Christianæ disciplinæ rigor exigit, (quod tamen ipsum quantum est suo nunc relinquo loco:) quis id etsi non probet, magnopere tamen miretur? Quotusquisque enim Magnorum Virorum, quibus ingenium severius & acrius, ut Magni quoque Viri suos patiuntur manes, eodem hoc vitio non laboravit? Est tamen hic aliud, Audd. quo Vobis absque ullâ alterius famæ obtrectatione, vel arbitrio illarum controversiarum mihi vindicato, satisfacere possim. Sententiam de Divinitate Scripturæ Sacræ ex Testimonio Spiritus S. cognoscendâ, quam ex *Calvino* imbiberat, persuasum sibi habebat nullo modo conciliari posse cum adversâ illâ, quâ Divinitas Verbi Dei non nisi ex Ratione demonstrabilis fertur, quin imo hoc assertum posterius illam manifestò convellere & destruere Gratiâ quâ Deus hominem vitiosum & miserum ad imaginem suam instauraturus fidem veritatis obsignat in animis Credentium, cujusque vim & fructum ipse variis casibus expertus erat. Cujus gratiæ virtutem cum à Juvene Philosopho ignorari, & aliàs etiam per ratiocinii humani frequentiozem commendationem, quam in Christianismo fieri par est, obscurari putaret, hoc se existimavit illius gratiæ gloriâ debere ut illius vindicias in publico susciperet. Quam itaque disputationem quin animo recto, Divinæ studio gloriæ, ingressus sit, hætenus nunquam dubitavi, etsi de disputationis ipsius momento verecundia in præsentiarum pluribus agere vetet. Porro in exequendis disputationibus pro gloria Dei susceptis eadem HUBERI ratio quæ *Calvini*, cujus instituta moresque vehementer probabat. Cum in aliis laudem habeat ὁ μὲν ἀγαθὸν: in iis quæ pro Divinâ aguntur gloriâ non pigrè & frigidè sed strenuè procedendum esse arbitrabatur, impedimentis, si quæ in viâ occurrant, & res aliter confici non possit, vi remotis. Quod judicium si quandoque ὁ Μακροβίτης singularibus quibusdam casibus cum Præstantissimis seculi superioris Viris nimis validè applicaverit: (quod rursus meum non est arbitrari:) absit tamen ut propterea vel existimatio de illius meritis apud nos vilesceret, vel pietatem ejus suspectam haberemus. Imo verò, quæ singulares Defuncto rationes fuerint, causam illam tanto cum fervore, & quo vidimus, modo, persequendi, ex ipsis ejus scriptis æquâ ponderent mentem.

te rerum Arbitri; & suum quidem iudicium habeant sibi, sed summum de hisce controversiis iudicium Deo reservent. De Prætorianâ autem controversiâ, quam inter ipsum & Celeberrimum quendam Doctissimumque Virum, Academiæ pariter nostræ tum temporis Ornamentum, magnâ utrinque & pertinaci animorum contentione hic loci novissimis hisce annis agitatam seriò doluimus, sic existimo; Amplissimum HUBERUM, observationem *Perizonianam* censurâ notantem, non præcepisse mente, parvam illam scintillam tantum excitaturam esse incendium. Et cum neque mihi conveniat neque hujus etiam sit loci definire, an illic humanitatis, hic honoris & observantiæ debitæ Leges probè observatæ sint, de quo invicem multis exoptularunt; neque etiam forte tam accuratè definiri possit, quis ignis occultus tantam flammam concitaverit, quis aluerit: potius est ut deploremus mortalium miseram fortem, ipsis fato quodam veluti destinatam, quod, cum in mutuam conspirare possent & deberent felicitatem, nunc iis se ultrò privent bonis pacis & concordiæ, in quibus felicitatis humanæ pars consistit maxima. *Dii Jovis in tectis*, ut ille ait, *miserantur mortalibus tantos esse labores*. Date igitur Audd. hic aliquid humanæ imbecillitati, quâ parte labe Vobis hæere visa fuerit, & cogitate quod verum est, dum lis ex lite se rebatur, & neutra pars alteri cedere statutum habebat, casu potius quam consilio factum esse ut hæc literariæ contentiones flammam ipsarum Partium Adversarum opinione adversus Amicorum vota latius sparserint: quæ tamen res tam non est nova in Republicâ literatorum, ut contrâ satis constet à quo tempore renata sunt in Europâ liberalium doctrinarum studia, non paucos extitisse eruditione Clarissimos homines, qui in ejusdem generis conflictibus styli acrimoniam exercuerint vel experti sint, si ita res casusque ferrent.

Protraherem longius meam hanc Orationem, Audd. nec deesset dicendi materia, nisi scirem evitare me prorsus non posse, quin de eo dicam, de quo maximè dicere reformido, hoc est, de ultimo Amplissimi Viri, meique Amici honoratissimi, fato, quod illum tum hisce subduxit litibus, tum longas ejus de maximis Operibus spes præcidit. Scilicet etsi immortale sibi in terris per labores nomen peperit HUBERUS, terrestrem tamen hanc vitam eo immortalem reddere non potuit. Imo quis dubitet, quin Defunctus infinitis illis occupationibus laboribusque suis, quibus sibi immortalitatem comparavit, mortalitatis fatum acceleraverit? Initium mali à quartanâ feбри, cujus primum impetum post novissimas Caniculares ferias sensit, in ingravescente ætate gravioris ut plurimum prælagâ tempestatis, quam *tamen valentis naturæ robore & interveniente accurato vitæ instituto* superasse visus est. Fruebatur enim cæteroquin Defunctus valetudine ad speciem satis prosperâ & constante, neque hæcenus ulli senectutis vitio succubuerat. Sed post debellatam quartanam, gravioris mali ferocia se manifestavit

„ (iudicium hic sequor Celeberrimi Viri, *Philippi Matthæi*, Medicinæ Professoris apud nos Honorarii, Amici admodum colendi:) Humor acris stagnans intra pulmones latentem ibi vomicam produxerat, quæ tandem recrudescente asperrimâ tussi rupta gravem circa primos morbi dies & præcipitem virium exolutionem introduxit, continuè exardescente ardore febrili, factâque secessione colluviei purulentæ per vias urinarias, & continuâ ejectione

„ sputi purulenti sanguine tincti, accedente crebriore solutione alvinâ turbatâ,
 „ que sensuum integritate. Magna mala, Audd. certaue instantis fati prænun-
 cia, in quibus tamen nullum molestius, quam quod magno huic ingenio vires
 suas in extremis explicare suæque vim fidei demonstrare datum non sit. Etsi re-
 mittentibus subinde ardoribus febrilibus, ubi integer ipsi erat rationis usus, quid
 animo ageret voveretque, satis prodiderit. Preces enim, quandiu mens ab
 æstu febrili conturbata non est, ac vires ipsi constabant, ad Deum fudit arden-
 tissimas, & fusas, à se prædicabat intellectas. *Nostis*, (sic inter alia os pium
 prædominante ratione:) *Domestici mei, quid mihi in universâ vitæ meæ ratio-
 ne maximè curæ & cordi fuerit: id ipsum nunc sector, Jesum quero, mortem
 non reformido.* Aliàs & hoc ab ipso exceptum est; *Sapientiam humanam nimis
 misceri cum sapientiâ Divinâ; &, Theologos à se invicem in multis dissentire, sed
 unum Jesum, unicam esse salutis viam.* In ultimis quoque, etsi pectoris furama
 angustia vocem præcluderet, signis tamen testatum fecit, se, quæ à nobis in-
 geminabantur, quomodocunque assequi. Donec tandem, exardescente magis
 magisque febrî & *fatiscente pulmonum* officio, animam suam, postquam illam
 Deo commendassemus, & hoc meo ore illi ultimum vale ac Paradisum con-
 dixissem cœlestem, Christo Servatori suo placidè reddidit, a. d. VI. Id. Novemb.
 horâ circiter matutinâ octavâ; exactis in vitâ suâ mensibus ferè octo supra an-
 nos octo & quinquaginta: relicto nobis sui ardentissimo desiderio, fragilitatis
 humanæ irrefragabili argumento, & præclaro virtutis exemplo.

Quæ ubi huc usque prosequutus sum, Audd. non expectabitis nunc porrò à
 me, ut magnum hujus luctuosi casus momentum pluribus verbis explicem. Uti-
 que si quæ de meritis hujus Viri ex vero prædicavi ad animum vestrum refer-
 tis, & cum inopinato hoc illius obitu comparatis, vel lapides estis, vel luge-
 tis. Si Patriam amatis: Patria insigni nunc caret ornamento, quo nuper super-
 biebat. Si Ecclesiam amatis, privatam illam videtis parte suæ communionis ex-
 ternæ spectatissimâ, quæ exemplo pietateque; imo & eruditissimis Scriptis, illi præ-
 luxit. Si cura Vobis sit Academiæ, orbata illa est præcellentissimo Doctore,
 quo tanquam corusco fidere nuper illustrabatur. Si Juris amatis prudentiam,
 caretis Præceptore, Juvenes, absit invidia dicto, Doctrinâ & experienciâ hac
 in scientiâ nulli secundo. Si denique aliquâ ducamini reverentiâ & observantiâ
 erga mœstam Defuncti Familiam, ut Vos duci par est, magno illam orbatam
 videtis columine, quo nuper insigni cum decore sustinebatur. Quas causas do-
 loris cum ego omnes ferè cum aliis communes habeam, tum accedit, quod Ego
 speciatim per hoc fatum privatus sim amico conjunctissimo, cujus mihi com-
 mercium ut suave fuit & ad prudentiæ pietatisque profectum perutile, sic valdè
 honorificum censui. Vos tamen, Ampliss. Clariss. Viri, Defuncti Filii super-
 stites, hoc ictu gravissimè percelli par est, ut Vos perculosos & dolore obrutos
 video. Parentem amisistis verè Parentem; Virum magnum; non gloriosum tan-
 tum Vobis sed & bonum; qui pari studio tam suam existimationem quam ve-
 stra commoda secundum utramque partem quâ homines estis promovit; & quem
 Vos vicissim non tantum æstimastis & reveriti estis, sed tenerrimo quoque &
 verè Filiali prosequuti estis amore, & obsequio constante. Quis Voslachrymas-
 hoc

hoc in casu fundere, quis suspiria ducere miretur; imo quis non vehementer miraretur, si acerbum hoc fatum absque gravi aliquâ commotione exciperetis? Ergo cum luctus mœstitiæque Vestræ rationes ipse ego non inprobem, neque eas proin penitus tollere possim, aut si possim velim: utinam saltem dolori vestro levamen aliquod adferre queam! Nostis, Honoratissimi Amici, absque voluntate Patris nostri Cœlestis ne pilum quidem de vertice nostro cadere, illius Voluntatem sanctam semper, sapientem, quin imo & bonam esse utilemque iis, quos diligit in Christo Jesu. Quod si igitur vero sensu amoris Dei in Christo per Spiritus S. gratiam adfecti sitis, ut confido; agnoscite humiles sanctæ hoc, prudentis, & bonæ Voluntatis Divinæ Imperium, Parentemque hunc Vestrum sic lugete, ut Supremum Optimumque Parentum Vestrum Cœlestem ne offendaris. Præterea hoc meditemini, Parentem Vestrum *mortuum esse in Domino*. Quod cum aliàs trepidè, hic asseveranter prædicamus. Sed verò beati sunt, qui in Domino moriuntur. Quarè si & Vester Parens verè in coelis secundum solidissimam fidem Evangelicam beatus agat. Vestro ne facite dolore, ut beatitudinem illi invidere videamini, quem quam maxumè beatum cupere vos & velle oportet. Quin proderit etiam aciem mentis Vestræ non nimis figere in præsentè casu, sed illam à præsentibus avertere & declinare ad præterita, gratoque animo considerare non exigua sanè beneficia florentissimæ Familiæ Vestræ in hoc Parente Vestro per prolixum annorum tractum collata. Et si omnino ad præsentia respicere velitis, reflectite potius meditationes Vestras ad hoc ipsum Beneficium, quod Divina manus ipsa veluti temperamentum & medicinam doloris Familiæ Vestræ nunc recens attulit, Fratrem Vestro *Zachariâ*, nuper ad Extraordinariam, modò Ordinariam Juris Professionem spectatissimâ Celsissimi Principis & Illustrium Academiæ Procerum generositate promotò, ut Parentis Vestri nomen, fama, eruditio, in hac Academiâ perennarent: quod idem Deus felix faustumque esse velit. Utique qui vulnerat idem est Deus cum eo qui sanat; sive vulneret sive sanet, semper à nobis adorandus. Vos interea operam date, ut, quod hæcenus fecistis, tanti Parentis decus in Personis Vestris ipsi repræsentetis, ut qui mortuus est, non sanè mortuus, sed in Vobis vivere deprehendatur. Tu quidem, Ampliff. *Hermanne*, ad arduum munus magnosque evectæ honores, ut Parentis tui in Te exprimas *Prudentiam*, & Patriæ salutis libertatique diligenter invigilare pergas, ad quod tam naturâ quam institutione & cultu paterno Te instructissimum esse cum aliàs semper, tum nuper in arduo negotio luculenter probasti. Tu verò, *Zacharia*, nunc Cóllega conjunctissime, ut Parentis tui *Eruditionem* dotisque æmuleris, & ad eandem affurgas gloriam in literis, eandemque tam Tibi quam Academiæ nostræ celebritatem parias, quam b. m. Parens Tuus tam sibi quam huic Loco conciliavit; cujustantò nobis spem fecisti majorem, quanto nuper majore plausu Institutiones privatas auspicasus es. Vos verò Ornatissimi Filii, *Georgi & Renate*, ut præclara illa tam Vestri Parentis quam Fratrum Vestrorum vestigia alacriter legatis, ut ad idem honorum culmen olim eadem viâ perveniatis, & Familiæ Vestræ decus pro virili tueamini. Id ipsum verò est, Audd unde Vos quoque petere velim argumentum consolationis. Parens occubuit: lugemus fatum. Sed en Vobis Phœ-

nicem alium ex cineribus Defuncti exsurgentem, & spem de se Academiæ faci-
entem maximam! Hunc Vos Filium loco Parentis, cujus dotium virtutum-
que hæres est, colite; Vestrâque facite industriâ frequentiaque, Nobilissimi
Juvenes, ut iacturam, quam Academia in Parente nobis erepto fecit, per Fi-
lium, aliosque Clarissimos Viros, huc ad Jus docendum modò vocatos, resar-
ciri gaudeamus. Sic tamen colite Filium, ut præclarum exemplum studiorum
& vitæ, quod Vobis in Parente HUBERO descripsimus, nunquam animo Ve-
stro excidere patiamini. Vos præsertim meæ Gentis homines, Frisii, cujuscun-
que studii aut scientiæ, videte in exemplo HUBERI, Frisii magis deesse di-
ligentiam quam facultatem, ut ad magna enitantur. *Disce*, ait ille, *puer virtu-
tem ex me, verumque laborem: fortunam ex aliis.* Sed ex hoc exemplo, quod
ego vobis præmonstravi, utrumque discetis. Inprimis hoc agite, ut cum cu-
juscunque scientiæ professione jungatis sinceram Reverentiam Numinis, quâ
Defunctum Vobis præeuntem & ad amplissimos grassantem vidistis honores: abs-
que quâ Dei reverentiâ omnis scientia in stultitiam vertitur, omne studium plus
obest quam prodest. Mortalitatæ & fatalis horæ memores sic semper & ubique
vivite, ut ultimam quamque lucem tanquam non redituram consumaris. Imo
Domine, doce nos vivere, doce mori. Vivemus autem tum demum, si Tibi
vivamus; moriemur, ut nobis mori convenit, si Tibi moriamur. Doce igitur
nos omnes Tibi vivere, ut Tibi moriamur, & cum morte majorem & constan-
tiorum lucrifaciamus felicitatem. Tu interea, HUBERE beate, maeste illâ con-
ditionis optimâ sorte, quâ in præsentiarum frueris. Habes quod optasti; quod
ardentissimis precibus per totam vitam tuam à Deo efflagitasti. Versaris liber à
corpore mortis apud Dominum. Sæpè mihi non vanus dixeras augur, Te nul-
lam tibi ante mortem in his terris quietem polliceri; quieturum demum post-
quam hac vitâ defunctus fuisses. Ergo quiesce nunc à laboribus tuis, te non de-
stitutur in die Domini. Nos qui in terris hætenus superstites agimus, ad ean-
dem anhelantes beatitatem, per Divinam allaborabimus gratiam, ut nunc ean-
dem jucundissimo tuo commercio carere coacti, licet spiritu conjuncti, serius
oculus Tecum in communione ejusdem Domini ad eandem spem gloriose resur-
rectionis reduniamur. Amen. Vale anima HUBERI beata!

D I X I







